

ÜNİVERSİTEYE MERKEZİ SINAV SİSTEMİ VE ÖZEL YETENEK SINAVI İLE YERLEŞTİRİLEN ÖĞRENCİLERİN DEPRESYON DURUMLARININ İNCELENMESİ VE KARŞILAŞTIRILMASI

¹Ercüment ERDOĞAN, ²Levent ÖZDEMİR

¹Ordu Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Ordu, TÜRKİYE.

²Cumhuriyet Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Sivas, TÜRKİYE.

Özet

Üniversite öğrencilerinde en sık rastlanan ruhsal sorun depresyon olarak tespit edilmiştir. Kişinin verimliliğini kaybetmesine, yaşam kalitesinin bozulmasına neden olan depresyon bir halk sağlığı sorunu olarak ele alınmalıdır. Çalışmamızda Cumhuriyet Üniversitesine merkezi sınav sistemi ile yerleştirilen öğrenciler ile özel yetenek sınavı ile yerleştirilen öğrencilerin depresyon düzeylerini karşılaştırmak ve bunu etkileyen sosyo demografik faktörlerle ilişkisini saptamayı amaçladık. Araştırma tanımlayıcı kesitsel bir çalışmadır. Çalışmaya merkezi sınav sistemi ile yerleştirilen öğrencilerden 330, özel yetenek sınavı ile yerleştirilen öğrencilerden 240 olmak üzere toplam 570 öğrenci katılmıştır. Çalışmaya alınan öğrenciler tabakalı ve rastgele örnekleme yöntemi ile fakülte, bölüm, sınıf ve cinsiyete göre orantılı olarak alınmıştır. Veriler anket uygulaması ile toplanmış, depresyon düzeyini belirlemek için beck depresyon ölçeği kullanılmıştır. Araştırmamızın sonucunda çalışmaya katılan öğrencilerin % 25.6 'da depresyon saptanmıştır. Cumhuriyet üniversitesine merkezi sınav sistemi ile yerleştirilen öğrencilerin %26.4 'de, özel yetenek sınavı ile yerleştirilen öğrencilerin ise %24,6'nda depresyon saptanmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerin ortama depresyon puanı 12.55 bulunmuştur. Depresyon ile yas, cinsiyet, baba eğitim düzeyi, anne eğitim düzeyi, baba mesleği, anne mesleği, aile gelir düzeyi, aile ikamet yeri, sosyal güvenlik durumu, kardeş sayısı, öğrencinin kaldığı yer, ruhsal rahatsızlıkta doktora başvurma isteği ve uğraştığı aktivite bakımından istatistiksel olarak fark önemsiz bulunmuştur. Sosyal aktiviteye katılma isteği, yerleştiği bölümde isteyerek okuma ve Sivas'ta okuma memnuniyeti yönünden fark önemli bulunmuştur.

Anahtar kelimeler; Depresyon, Üniversite Öğrencileri

INVESTIGATING DEPRESSION SITUATION OF THE STUDENTS WHO HAVE SETTLED WITH CENTRAL EXAMINATION SYSTEM AND PRIVATE ABILITY EXAM TO UNIVERSITY

Abstract

The most often seen psychological problem is found as a depression in universty students. It causes to lose his fertility, to lose quality of his life. In addition this must be under debate as a public health problem. We aimed in our works to compare depression level of students who are settled in Cumhuriyet University with Central Exam System with students who are settled in Cumhuriyet University with Private Ability Exam. Also we aimed to explain the relation with socio demography depression level of students and their form of settling in the University. It is a descriptive work. 570 students joined this work. 58% (330) of them are students who were settled in with Central Exam System and %42 (240) of them are students who were settled in with Private Ability Exam. These students are selected from faculty, department, class, gender comparatively with stratum and passing sampling method. The data was collected with survey application and the beck depression scale was used to crystallize depression level. At the end of studies, we determined %25.6 students of contained the studies have depression. We determined depression on %26.4 students who came to University with Central Exam System and %24.6 students who came with Private Ability Exam. The average depression mark is found 12,55 on students that joined to the investigation. Age, gender, education level of father and mother, job of father and mother, economical level of family, dwelling place of family, social insurance, number of sibling, dwelling place of student, wanting to see the doctor when he / she felt physiological problem, activities, are found unimportant as a statistic. The different about study in Sivas, desire to join social activities, desire to study in settled department are found important.

Key Words; Depression, Universty students

Giriş

Üniversite çağı bireylerin hayatlarının önemli bir kısmını etkileyen ergenlikten yetişkinliğe geçişte gelişimsel ve uyumsal problemleri bir arada yaşadıkları evreyi içine alan, gençlerin toplumsal olaylarla ilgili olduğu, toplumsal beklentilerin baskısını üzerlerinde hissettikleri bir çağdır (Çuhadaroğlu 1989). Bu dönemde gençlerin ilişkilerinin çok hızlı değişim gösterdiği kabul edilmiştir. Daha önce yaşananlar gözden geçirilir, gelecekteki rol ve sorumluluklar fark edilmeye başlanır (Hamburg ve Wortman 1989). Gençlik dönemi, bireyin sosyal ve fiziksel değişiklikler yaşadığı, duygusal, davranışsal, cinsel, ekonomik, akademik ve toplumsal birçok çatışma yaşadığı, psiko sosyal ve cinsel olgunlukla birlikte kimlik bulma çabalarının arttığı bir çelişkiler dönemidir. Bu dönemde üniversite gençliğinin ruhsal sağlığı, toplumsal sağlığın önemli bileşenlerinden biri olmaktadır (Bayhan 2003; Doğan ve ark.1994; Öztürkçügil-Çorapçioğlu 1999).

Kimlik duygusunun gelişmesi, gencin, ben kimim, neyim, ne olmalıyım sorularına karşı kendini tanıyabilme ve benimseme durumunun yaşanmasıdır. Gencin kimliğini bulmaya çalıştığı bu güç yaşam döneminde, kendinden yâda çevreden kaynaklanan bazı sorunlar nedeniyle uyum bozukluğu ve bunun sonucunda çeşitli ruhsal sorunlar daha kolay ortaya çıkabilir (Öztürkçügil-Çorapçioğlu 1999). Üniversite ortamı kimlik gelişimi, ekonomik bağımsızlık, meslek edinme ve sosyal çevre oluşturma gibi konular açısından toplumumuz tarafından önemli kabul edilmekte ve gençlerimiz bu beklentiler içinde öğrenim hayatlarına başlamaktadırlar (Çuhadaroğlu 1989). Ayrıca aileden ve sosyal çevreden ayrılma, yeni çevre ve arkadaşlar, üniversiteye uyum problemleri, akademik başarı, mesleki beklentilerin karşılanmaması, ekonomik güçlükler, yurt hayatına alışma, gelecek kaygısı gibi konular gençlerin problem yaşamalarına neden olmaktadır (Çuhadaroğlu 1989; Öztürkçügil-Çorapçioğlu 1999).

Üniversite öğrencileri, bu ortamda yasama farklı bakış açıları, yeterlilik yetersizlik, kendi ve ailesinin beklentileri gibi konularda değerlendirme yapmaktadırlar. Kısacası bir kimlik arama evresi içerisindeyler ve uyumda zorlanmaktadırlar. Bunun sonucu olarak kendini derslere verememekte, iştahsızlık, uyku problemleri, sosyal ilişkilere girme güçlüğü ve bunalımlar ortaya çıkmaktadır. Bu dönem gençlerin bu konularda kendisine ve karşısındakine güvensizliğin, doyurucu ve sağlıklı ilişki kuramamasının, ekonomik alanda yaşadığı güçlüklerin, geldiği sosyo-kültürel ortamın etkilerinin arkadaş ilişkilerinde önemli rol oynadığı düşünülmektedir (Doğan 1989). Ayrılma, bireyselleşme sürecine bağlı olarak, uyumun sağlanamadığı durumlarda birçok psikolojik problem ortaya çıkabilmektedir. Üniversitede okuyan ve danışma merkezlerine başvuran öğrencilerde görülen psikiyatrik ya da psikolojik belirtiler bu görüsü destekler niteliktedir (Johnson ve ark.1989). Öğrencilerde danışmanlık servislerine en çok başvurunun, %62 oranında depresif belirti kaynaklı olduğu belirtilmektedir (Surtees ve ark.1998; Evans 1999).

Üniversite geçeri arasında yapılan araştırmada bu grubu tehdit eden en önemli psikolojik rahatsızlığın depresyon olduğu belirtilmektedir(Bumbery 1978; Sherer 1978). Son yıllarda depresyon, akıl sağlığı alanında en çok tartışılan sorunlardan biri olarak görülmektedir (Hisli 1989).Ulusal çapta bir örnek alınarak yapılmış tek çalışma olması nedeniyle önem taşıyan Türkiye Ruh Sağlığı Profili araştırmasında da depresyon ve anksiyete bozuklukları en yaygın görülen ruhsal bozukluklardır. Depresyonun, üst solunum yolu enfeksiyonlarından sonra ikinci yaygınlıkta rastlanan sağlık sorunu olması önemli bir halk sağlığı sorunu olduğunu göstermektedir (Sartorius 1993, Öztürk 2001).

Bu çalışmanın amacı Sivas Cumhuriyet Üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin Beck Depresyon Ölçeği ile depresyon durumlarını ölçmek ve Merkezi Sınav Sistemi ile yerleştirilen öğrenciler ile Özel yetenek sınavı ile üniversiteyi kazanan öğrencilerin depresyon düzeylerini karşılaştırmak, bu iki grubun depresyon belirtilerini, yaş, cinsiyet, ekonomik durum gibi bazı sosyo-demografik özelliklerle ilişkisini karşılaştırmak, öğrencilerin sorun alanlarını ve depresyonla ilişkisini belirlemektir.

Materyal ve Metod

Örneklem: Araştırmanın evreni Cumhuriyet Üniversitesine özel yetenek sınavı ile yerleşen Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Güzel Sanatlar Fakültesi ve Eğitim Fakültesinin Güzel Sanatlar Bölümünde okuyan 240 öğrenci ile Cumhuriyet Üniversitesine Merkezi yerleştirme ile kazanan Tıp Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, İktisadi ve idari Bilimler Fakültesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Eğitim Fakültesi, Diş Hekimliği Fakültesi ve İlahiyat Fakültesinde okuyan 330 öğrenci olmak üzere toplam 570 öğrenci oluşturmaktadır.

Veri Toplama Teknik ve Araçları: Araştırmanın verileri Sosyo Demografik Bilgi Formu ve Beck Depresyon Ölçeği ile toplanmıştır.

Beck Depresyon Ölçeği: Beck depresyon ölçeği A.T. Beck (1961) tarafından Depresyon düzeyi ve depresyonla ilgili diğer psikopatolojik durumların ayırt edilmesi için geliştirilen bir ölçektir. Orijinal formun geliştirilmesi, normları, güvenilirliği, Türkçeye çevrilmesi Teğin tarafından yapılmıştır. (Miller ve Seligman 1973; Teğin 1980). Bu ölçeğin maddeleri klinik gözlem ve verilere dayanarak hazırlanmıştır. Psikoterapi gören depresif hastaların, tutum ve davranışları belirtiler açısından değerlendirilmiş, depresyon tanımıyla tutarlı olan tipik belirtilerin dökümü yapılmış, bu şekilde 21 belirti kategorisi seçilmiştir (Teğin 1980).

Kapsamı: Ölçek 21 depresif belirti kategorisini içerir.

Duygu durumu, Sosyal içedönüklük, Kötümserlik, Kararsızlık, Başarısızlık durumu, Bedensel imge, Doyumsuzluk, Çalışabilirliğin ketlenmesi, Suçluluk duygusu, Uyku bozuklukları, Cezalandırılma

durumu, Yorgunluk, bitkinlik, Kendinden nefret etme, İştahın azalması, Kendini suçlama, Kilo kaybı, Kendini cezalandırma arzusu, Somatik yakınmalar, Ağlama nöbetleri, Cinsel dürtü kaybı, Sinirlilik.

Bu kategorilerden her biri 4 tane kendini değerlendirme maddesinden oluşur (Alexopulos ve ark. 1997).

Beck Depresyon Ölçeğinin Değerlendirilmesi

Puanlaması: Her maddenin yanında yazılı olan sayı (0 ile 3 arasında değişir.), o maddeye verilecek olan puanı gösterir. 21 sorudaki puanların toplanmasıyla depresyon puanı elde edilir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan (21x3) 63' tür. Toplam puanın yüksek oluşu, depresyon düzeyinin ya da şiddetinin yüksekliğini gösterir (Alexopulos ve ark. 1997).

Sosyo Demografik Bilgi Formu: Araştırmacı tarafından öğrencilerin kişisel bilgilerini ölçmek amacıyla oluşturulmuştur. Form ile öğrencilerin okulu, sınıfı, cinsiyeti, yaşı, anne baba eğitim düzeyi, ailenin aylık gelir düzeyi, katıldığı sosyal aktiviteleri gibi sorulara cevap istenmiştir.

Verilerin Analizi: Beck Depresyon Ölçeği ile elde edilen veriler, bilgisayar ortamında SPSS yazılım programında veri tabanı oluşturulmuştur. Elde edilen veriler istatistiksel yönden; ortalama, varyans analizi, t-testi, tukey önemlilik testi ve ki-kare testi ile değerlendirilmiştir.

Bulgular

Araştırmaya Cumhuriyet Üniversitesinden 570 öğrenci katılmıştır. Araştırmaya katılan öğrenciler Merkezi sınav sistemi ile yerleştirilenler (%58) ile Özel yetenek sınavı ile yerleştirilenler (%42) olmak üzere iki grup olarak alınmıştır. Bu iki gruptaki bireylerin depresyon puanlarının dağılımı ve incelenmesi görülmektedir. (Tablo I).

Tablo I. Her iki gruptaki bireylerin depresyon puanlarının dağılımı ve incelenmesi

Gruplar	Depresyon Puanı	
	(X)	S.D.
Merkezi sınav	12.40	8.90
Özel yetenek	12.19	8.46

t=0.61

p=0.543

Her iki grup arasında Beck Depresyon Ölçeğine göre bulunan değerler bakımından fark önemsiz bulunmuştur (p>0.05).

Tablo II. Öğrencilerin fakülte ve yüksekokullara göre dağılımı ve ortalama depresyon puanları

Fakülte / Yüksekokul	Sayı	(X)	S.D	Min	Max
Fen Edb. Fakültesi	85	14.61	10.20	1	45
Mühendislik Fakültesi	90	12.13	8.66	0	44
Eğitim Fakültesi	68	13.48	9.84	0	48
İktisadi ve İdari Bil. Fak.	60	11.73	7.20	0	32
Diş Hekimliği Fak.	4	7.75	3.30	4	12
Tıp Fakültesi	19	9.89	5.77	0	24
İlahiyat Fakültesi	4	7.75	2.06	5	10

Beden Eğt. ve Spor Y.Okulu	108	12.33	8.23	0	38
Güzel Sanatlar Fak.	70	13.34	9.32	0	45
Eğitim Fak. Güzel Sanatlar Böl.	62	11.03	7.79	0	41
Toplam	570	12.55	8.71	0	48

Araştırmaya alınan öğrencilerin okudukları fakülte ve yüksekokullara göre dağılımı, ortalama depresyon değerleri ve bölümlerde alınan minimum ve maksimum değerler görülmektedir (Tablo II). Değerlendirmede araştırmaya katılan öğrencilerin ortalama depresyon düzeyi 12.55 olarak bulunmuştur. Depresyon ortalaması en yüksek fakülte 14.61 ile Fen Edebiyat Fakültesi iken en düşük fakülteler ise 7.75 ortalama ile Diş Hekimliği ve İlahiyat Fakülteleri olmuştur.

Tablo III. Öğrencilerin Beck Depresyon Ölçeğine göre depresif durumları

Gruplar	16 ve altı		17 ve üstü		Toplam	
	Sayı	(%)	Sayı	(%)	Sayı	(%)
Merkezi Sınav	243	73.6	87	26.4	330	100.00
Özel Yetenek	181	74.4	59	24.6	240	100.00
Toplam	424	74.4	146	25.6	570	100.00

$x^2=0.23$ $p=0.631$

Gruplardaki Öğrencilere uygulanan Beck Depresyon ölçeğine göre bulunan değerler iki şekilde değerlendirilmiştir. Birinci değerlendirmede kesme noktası 17 puan alınmıştır, buna göre depresif olanların oranı % 25.6 dır (Tablo III).

Tablo IV. Gruplardaki öğrencilerin Beck Depresyon ölçeği puanlarının Burn's sınıflamasına göre dağılımı

Depresyon Durumu	Sayı	%	Sayı	%	Toplam Sayı
Normal (0-10 Pan)	157	47.6	120	50.0	277
Hafif Dep. (11-16 puan)	86	26.1	61	25.4	147
Sınırdaki Dep. (17-20 puan)	35	10.6	16	6.7	51
Orta Şid. Dep (21-29 puan)	34	10.3	31	12.9	65
Şiddetli Dep (30-40 puan)	11	3.3	10	4.2	21
Çok Şidd. Dep(41 puan ve üstü)	7	2.1	2	0.8	9
Toplam	330	100.0	240	100.0	570

$x^2=5.15$ $p=0.397$

Diğer değerlendirmede ise kesme noktası 11 olarak alınmış ve Burn's ün sınıflamasına göre depresyon durumu değerlendirilmiştir. Buna göre merkezi sınav sistemi ile yerleştirilen öğrencilerin % 47.6'sı özel yetenek sınavı ile yerleştirilen öğrencilerin ise %50'si normal olarak kabul edilirken, merkezi sınav sistemi ile yerleştirilen öğrencilerin %26.1'i hafif %10.6 sı sınıf, %10.3 orta, %3.3'ü şiddetli, %2.1 çok şiddetli depresyon saptanmıştır. Özel yetenek sınavı ile yerleştirilenlerden ise %25.4 hafif, %66.7'si sınır, %12.9 orta, %4.2 şiddetli, %0.8'de çok şiddetli depresyon saptanmıştır

Gruplardaki öğrencilerin Beck Depresyon Ölçeğinden aldıkları puanların Burns'un sınıflamasına göre karşılaştırmasında iki grup arasındaki fark önemsiz bulunmuştur. ($p>0.05$) (Tablo IV).

Tablo V. Merkezi sınav sis. ve özel yetenek sınavı ile yerleştirilen kız ve erkek öğrencilerin puanlarının karşılaştırılması

Cinsiyet	Mer. Sınav			Özel Yetenek			Sonuç
	(X)	S.D		(X)	S.D		
Erkek	(201)	12.7	8.92	(127)	11.34	7.76	t=0.85 p=0.391
Kız	(129)	13.62	8.82	(113)	13.35	9.11	t=0.23 p=0.813
Sonuç	t=1.45 p=0.148			t=1.84 p=0.067			

Gruplardaki öğrencilerin cinsiyetlerine göre incelediğimizde merkezi sınav sistemi ile yerleştirilen erkek öğrencilerde depresyon puanlarının ortalaması 12.17 iken özel yetenek sınavı ile yerleştirilen erkek öğrencilerde ise 11.34 bulunmuştur. Kız öğrencilerde ise her iki gruptaki puan ortalamaları erkek öğrencilerden daha yüksek bulunmuştur. Merkezi sınav sistemi ile yerleştirilen kızlarda 13.62 iken özel yetenek sınavı ile yerleştirilen öğrencilerde 13.35 bulunmuştur (Tablo VIII).

Kız ve erkek öğrencilerin depresyon puanlarının karşılaştırılmasında gruplardaki kız ve erkek öğrenciler arasındaki fark önemsiz bulunmuştur ($p>0.05$).

Tablo: VI. Gruplardaki öğrencilerin yaş gruplarına göre puanlarının incelenmesi.

Yaş	Merkezi Sınav			Özel Yetenek			Sonuç
	Sayı	(X)	S.D	Sayı	(X)	S.D	
17-20	147	12,04	8,44	61	12.06	8.90	t=0.01 p=0.985
21-24	169	13,47	9,20	143	11.63	8.21	t=1.84 p=0.066
25+	14	11,28	8,90	36	15.27	9.15	t=1.36 p=0.180
Sonuç	f=1.21 p=0.298			f=2.72 p=0.068			

Öğrencilerin depresyon puanlarını yaş gruplarına göre incelediğimizde 17-20 yaş grubundaki öğrencilerin puan ortalamasının her iki grupta da birbirine çok yakın olduğunu görüyoruz. Bu gruptaki merkezi sınav sistemi ile yerleştirilenlerde 12.07 iken özel yetenek sınavı ile yerleştirilen öğrencilerde 12.06 bulunmuştur. 21-24 yaş grubunda ise merkezi sınav sistemi ile yerleştirilen öğrencilerde ortalama 13.62 özel yetenek sınavı ile yerleştirilen öğrencilerde 13.35 bulunmuştur. 25 ve üzeri yaş grubunda ise merkezi sınav sistemi ile yerleştirilen öğrencilerde 11.28 iken özel yetenek sınavı ile yerleştirilen öğrencilerde 15.27 olarak bulunmuştur. Tüm yaş grupları arasındaki karşılaştırmada en yüksek ve en düşük değer 25 ve üzeri yaş grubunda görülmüştür (Tablo VI).

Gruplardaki öğrencilerin Beck Depresyon Ölçeği puan ortalamalarının yaş gruplarına göre karşılaştırılmasında gruplar arasındaki fark önemsiz bulunmuştur($p>0.05$).

Tablo VII. Gruplardaki öğrencilerin depresyon puanlarının öğrencilerin bazı sosyo demografik özellikleriyle karşılaştırılması

Baba Eğitim Düzeyi	Sayı	Merkezi sınav (X)	S.D	Sayı	Özel Yetenek (X)	S.D
Okur Yazar Değil	10	8.30	+ 4.39	4	14.00	11.34
İlk Okul	148	12.89	9.52	95	12.65	9.05
Lise	107	12.46	8.15	103	12.29	8.61
Üniversite (Y.Okul)	65	13.52	9.08	38	11.21	6.20
Anne Eğitim Düzeyi		F=1.04			F=0.315	
		p=0.372			p=0.814	
Okur-Yazar Değil	65	13.60	9.37	36	13.94	9.25
İlkokul	197	13.04	9.23	144	11.77	7.89
Lise	52	10.69	6.70	46	12.95	9.48
Üniversite (Y.Okul)	16	12.25	8.75	14	11.21	8.87
Baba Mesleği		F=1.23			F=0.81	
		p=0.305			p=0.491	
İşsiz	14	16.85	12.83	5	16.60	15.30
Memur	69	13.13	8.67	46	11.30	7.99
İşçi	55	10.61	6.44	51	11.62	7.61
Emekli	123	13.16	9.25	97	12.53	8.60
Serbest Meslek	69	12.46	9.06	41	13.12	8.86
Anne Mesleği		F=1.66			F=0.67	
		p=0.158			p=0.61	
Ev Hanımı	289	13.04	9.04	198	12.52	8.51
Memur	18	12.00	9.55	17	10.05	8.51
Emekli	16	9.75	4.49	19	12.78	8.99
Serbest	7	9.00	7.70	6	9.33	4.63
		F=1.170			F=0.71	
		p=0.321			p=0.549	
Aylık gelir düzeyi						
Düşük	103	13.89	9.20	55	12.18	9.28
Orta	148	12.15	7.88	127	12.81	8.35
İyi	79	12.34	10.19	58	11.24	7.94
Aile İkamet Yeri		F=0.74			F=0.77	
		p=0.47			p=0.46	
İl	205	12.63	9.05	185	12.39	8.50
İlçe	91	12.34	8.70	41	11.14	6.65
Köy	34	14.47	8.47	14	14.28	12.23
Sos. Güv. Kurumu		F=0.74			F=0.77	
		p=0.474			p=0.460	
S.S.K.	131	12.74	8.88	110	11.94	8.90
BAĞKUR	55	12.34	9.26	34	11.08	7.72
E. Sandığı	99	12.83	8.87	68	12,39	7.98
M. Sosyal	10	13.90	11.22	15	13.80	7.10
Hiç biri	35	12.77	8.22	13	16.07	10.26

Kardeş Sayısı	F=0.72 p=0.99			F=0.98 p=0.41		
1	6	14.33	8.91	5	16.20	9.67
2	91	11.45	8.24	62	10.11	7.15
3	73	12.32	7.93	71	12.66	8.22
4	74	14.25	10.24	45	12.86	9.28
4+ (üzeri)	86	13.04	9.07	57	13.40	9.11
Ö.S.S ye Giriş Sayısı	F=1.12 p=0.34			F=1.64 p=0.16		
1	103	12.27	7.83	49	12.38	8.99
2	140	12.62	8.59	74	11.54	8.11
3	62	13.29	10.78	72	11.75	7.30
4+ (4 ve üzeri)	25	12.72	10.02	45	14.28	10.38
	F=0.09 p=0.96			F=1.13 p=0.33		
Öğr.kaldığı yer						
Ev	144	12.90	8.62	67	12.95	8.68
Devlet Yurdu	83	13.60	10.39	30	10.96	6.48
Özel Yurt	45	11.13	7.44	17	12.11	9.26
Akraba Yanı	4	11.00	9.01	6	5.66	8.23
Ailemle	54	12.46	8.33	12	12.60	8.63
	F=0.62 P=0.64			F=1.25 p=0.28		
Sivas Memnuniyeti						
Evet	158	11.12	8.61	150	11.10	7.90
Hayır	172	14.22	8.92	90	14.26	9.03
Bölümde ok.ist.	F=3.20 p=0.001			F=2.83 p=0.005		
Evet	234	11.52	8.29	214	12.00	8.59
Hayır	96	15.71	9.63	26	14.61	7.86
	t=3.97 p=0.00			t=1.48 p=0.139		
Sosyal.akt.isteği.						
Evet	202	11.57	8.52	194	11.66	7.92
Hayır	128	14.54	9.23	46	14.93	10.14
	t=2.98 p=0.0003			t=2.04 p=0.046		
Doktora gitme ist.						
Evet	85	11.88	8.09	80	11.37	7.74
Hayır	245	13.04	9.16	160	12.75	8.79
	t=2.98 p=0.0003			t=2.04 p=0.046		
Uğraşılan Aktiviteler						
Spor	17	13.05	9.30	21	10.71	7.15

Kitap Okuma	30	13.93	8.84	17	13.23	8.04
Sanat	28	14.35	8.42	35	12.51	7.40
Bilgisayar	17	15.23	12.32	3	20.33	21.73
İki aktivite	71	12.52	7.71	77	11.98	8.38
Üç aktivite	78	11.42	8.46	61	12.60	9.14
Dört aktivite	89	12.62	9.54	26	11.88	8.07
Toplam	330	12.74	8.90	240	12.29	8.46
	F=0.76			F=0.64		
	p=0.60			p=0.69		

Tablo VII' de her iki gruptaki öğrencilerin B.D.Ö puanlarını bazı sosyo-demografik özelliklere göre incelediğimizde;

Her iki gruptaki öğrencilerin B.D.Ö. puan ortalamalarını baba eğitim düzeylerine, anne eğitim düzeyine, baba mesleğine, anne mesleğine, aylık gelirlerine, aile ikamet yerine, sosyal güvenlik, kardeş sayısına, üniversite sınavına giriş sayısına, kaldıkları yere, ruhsal bir rahatsızlıkta doktora gitme alışkanlıklarına ve uğraştıkları aktivitelere göre karşılaştırdığımızda gruplar arasındaki fark önemsiz bulunmuştur ($p>0.05$).

Her iki gruptaki öğrencilerin B.D.Ö. puan ortalamalarını Sivas'ta okuma memnuniyeti bakımından karşılaştırdığımızda her iki grupta da fark önemli bulunmuştur. ($p<0.05$)

Gruplardaki öğrencilerin B.D.Ö. puan ortalamalarını kazandığı bölümde istenerek okuma bakımından karşılaştırdığımızda merkezi sınav sistemi ile yerleştirilen öğrencilerde fark önemli bulunurken, özel yetenek sınavı ile yerleştirilen öğrencilerde fark önemsiz bulunmuştur ($p>0.05$).

Gruplardaki öğrencilerin B.D.Ö. puan ortalamalarını sosyal aktiviteye katılma bakımından incelediğimizde her iki grupta da fark önemli bulunmuştur ($p<0.05$).

Tartışma ve Sonuç

Gençlik çağı biyopsikososyal yönden bir risk dönemidir. Gençlik çağındaki birey kimlik, beden algısı, arkadaş ilişkileri, öğretim, ekonomik sorunlar, meslek edinme, iş bulma gibi alanlarda önemli sorunlarla karşılaşır. Fizyolojik değişikliklerin yanı sıra ruhsal ve toplumsal değişiklikler genci zorlar. Zorlamalara her gencin tepkisi aynı olmayıp, bu tepkilerin bir grubu da depresyon belirtileridir. Kimi zaman bu belirtilerin klinik depresyonla mı, yoksa gençlik çağının doğal tepkileriyle mi ilgili olduğunun ayırımı güç olabilir (Güney 1985). Depresyon ölçekleri bu konuda her zaman yeterli olmaz. Bu nedenle klinik değerlendirme sonuçlarıyla birlikte karar vermek daha uygundur. Yapılan çeşitli araştırmalar, üniversite öğrencilerinde rastlanan depresyon ile klinik depresyon arasında en önemli farkın belirtilerin yoğunluğunda ve geçici olup olmasında yattığına işaret etmektedir (Doğan ve ark. 1994). Üniversite öğrencilerinde BDÖ kullanılarak yapılan çeşitli araştırmalar öğrencilerde rastlanan depresif belirtilerin

geçici niteliğine dikkat çekmekte, Beck Depresyon Ölçeği' nin birkaç hafta arayla yürütülen iki uygulaması arasında bazı farklılıkların ortaya çıktığını, puanlar aldığını ileri sürmektedirler. Diğer yandan yapılan bazı araştırmalar Beck Depresyon Ölçeği ile ölçülen depresif belirtilerin öğrencilerdeki kaygı düzeyi ile yüksek korelasyon gösterdiğine işaret etmektedir ((Doğan ve ark. 1994; Wayne 1994). Bu nedenle anketin uygulanma zamanı da sonuçları değiştirebilir.

Türkiye de çeşitli üniversitelerde BDÖ ile yapılan çalışmalarda %13.8 ile %69 arasında değişen oranlarda depresyon bulunmuştur. Hacettepe Üniversitesi intern doktorları ile yapılan çalışmada bu oran %13.8 bulunurken (Aydın ve Demir 1989), Sivas Cumhuriyet Üniversitesi öğrencilerinde %34.7 bulunmuştur (Doğan ve ark. 1994). Gülhane Askeri Tıp Akademisi'nde (GATA) yapılan çalışmada ise BDÖ puan ortalaması ise 14.5'dir (Bakır ve ark. 1997). Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) öğrencileri ile yapılan çalışmada depresyon oranı %16.4, BDÖ puan ortalaması 13.9 bulunmuştur (Aydın 1989). Yine Ankara Üniversitesi birinci sınıf öğrencilerinde yapılan çalışmada oran %69'dur (Güney 1985). İran da 405 üniversite öğrencisi ile yapılan çalışmada BDÖ puan ortalaması 10,8 bulunurken (Tashakkori ve ark. 1989), Kanada'da 432 psikoloji öğrencisiyle yapılan çalışmada BDÖ puan ortalaması 8.2 olarak bulunmuştur (Dion 1990). ABD'de 17–25 yaş arası üniversite öğrencileri ile yapılan çalışmada BDÖ puan ortalaması 7,6'dır (Oliver ve Paul 1995).

Görüldüğü gibi yurt dışındaki çalışmalarda depresyon puan ortalamaları daha düşüktür. Bu yurt dışında okuyan öğrencilerin, ekonomik ve sosyal koşullarının daha iyi olmasına bağlanabilir. Bizim çalışmamızdaki değer ise 12.55 olarak bulunmuştur.

Türkiye'de de farklı üniversitelerde değişik sonuçlar bulunmuştur. Bu durum değişik nedenlere bağlı olabilir. Bu nedenler arasında gençlerin ekonomik güçlükleri, okullarıyla ilgili hoşnutsuzlukları, iş bulma endişeleri, çoğunun ailesinden uzakta olması sayılabilir. Ayrıca bu çalışmaların çoğunda tek bir sınıflamanın kullanılmadığı, her araştırmada kesme noktası olarak değişik bir puanın ölçüt olarak saptandığı görülmektedir. Kesme noktası olarak alınan puan araştırmaların çoğunda 10 olarak belirtilmekteyse de bazı araştırmalarda 17, bazı araştırmalarda ise 21 puanın kesme noktası olarak alındığı görülmektedir (Aydın ve Demir 1989).

BDÖ ile yapılan alan çalışmalarının bir kısmında sonuçlar oran olarak verilirken bir kısmında da tüm grubun aldığı puan ortalaması alınarak değerlendirme yoluna gidilmiştir ((Doğan ve ark. 1994); Oliver 1995).

Çalışmamızda her iki tür sonuç ile karşılaştırma yapabilmek için, hem depresyon oranları yüzde olarak belirlenmiş, hem de grup ortalamaları alınarak depresyon durumları değerlendirilmiştir.

Araştırmamızda BDÖ'ne göre Cumhuriyet üniversitesi öğrencilerinde depresyon puan ortalaması merkezi sınav sistemi ile yerleştirilen öğrencilerde 12.40 özel yetenek sınavı ile yerleştirilen öğrencilerde ise 12.19 bulunmuştur (Tablo I). Tüm grubun BDÖ puan ortalaması 12.55'dir (Tablo II).

Gruplardaki öğrencilerin depresyon prevalansı merkezi sınav sistemi ile yerleştirilen öğrencilerde % 25.6, özel yetenek sınavı ile yerleştirilen öğrencilerde ise %24.6 olarak bulunmuştur (Tablo III). Bu değerler normal değerlerin üzerindedir.

Sınıflanan depresyon puanına göre öğrencilerin dağılımı incelendiğinde hafif ve sınırdaki depresyon oranları merkezi sınavla yerleştirilenlerde %36,7, özel yetenek ile yerleştirilenlerde %32,1 olarak bulunmuştur.

Cinsiyete göre depresyon puanı farklılık göstermemektedir. Buna göre hem kız hem de erkek öğrenciler aynı koşullarda karşılaştıkları olaylara benzer tepkiler göstermektedirler. Yaş gruplarına göre depresyon puanı her iki grupta da farklılık göstermemektedir. Çalışma grubumuz öğrenci bireyleri kapsadığından bireyler değişik sınıflarda olsalar bile aynı sorunları yaşadıklarından aldıkları puanlar birbirine yakın dağılım göstermiştir.

Baba ve anne eğitim düzeyi hem merkezi sınavla hem de özel yetenek sınavı ile yerleştirilen öğrencilerde farklılık göstermemektedir. Öğrencilerin üniversite hayatında ailelerinden büyük bir çoğunlukla uzakta olduklarından kendi sorunlarını kendileri çözmeye çalıştıklarından anne ve babadan destek almaları zordur. Bu nedenle eğitim düzeyi öğrencinin depresyon durumunu etkilemektedir.

Baba ve anne mesleğinin öğrencilerin depresyon puanları üzerinde etkisi bulunmamıştır.

Aylık gelir düzeyine göre öğrencilerin depresyon puanları farklılık göstermemektedir. Burada öğrencilerin aile gelirleri hakkında doğru cevap verme oranlarının saptırılmış olduğu düşünülmektedir. Öğrencilerin maddi yetersizlik nedeniyle çoğu ihtiyaçlarını karşılayamaması depresyon puanını yükseltmektedir.

Aile ikamet yerinin depresyon puanı üzerine etkisi önemli bulunmamıştır. Öğrenciler ister köy ister ilçe ya da ilde olsun üniversiteler ve yüksekokullar genellikle il merkezlerinde yer almaktadırlar. Çalışmamızda da öğrencilerin büyük bir bölümü ikamet yeri olarak ili göstermiştir.

Sosyal güvenlik durumunun depresyon puanı üzerine etkisi yoktur. Öğrencilerin sosyal güvencesi olsa bile karşılaştıkları çeşitli sorunlar bireylerin hastanelerden kolay ve çabuk hizmet almalarını engellemektedir. Bu sorunları hastanelerden kaynaklanan sorunlar ve bireyin toplumdaki psikolojik rahatsızlıklar hakkındaki olumsuz görüş ve önyargılardan kaynaklanan sorunlar olarak açıklayabiliriz.

Kardeş sayısı bireylerin depresyon puanını etkilememektedir. Dört ve daha fazla kardeşi olanlarda depresyon puanı diğer kardeş sayılarına göre daha yüksektir.

Ö.S.S' ye giriş sayısı depresyon puanını etkilememektedir. Çünkü çalışma grubumuzdaki öğrenciler şu an üniversitede eğitim gören kişilerdir. Depresyon düzeylerinin Ö.S.S' giriş sayısından değil o andaki koşullardan etkilenmektedir.

Öğrencilerin kaldığı yere göre depresyon puanları farklılık göstermemektedir. Öğrencilerin büyük bir bölümü evde kalmaktadır. Bunun nedeni ise devlet yurtlarının fiziki yetersizliğindedir.

Hem merkezi sınav sistemi ile yerleştirilen öğrencilerde hem de özel yetenek sınavı ile yerleştirilen öğrencilerde Sivas'ta okuma memnuniyetine göre depresyon puanları farklılık göstermektedir. Her iki grupta da hayır diyenlerin puanları daha yüksektir. Bulunduğu ilde ihtiyaçlarını karşılayamaması depresyon puanını etkilemektedir.

Bulduğu bölümde isteyerek okuma durumuna göre puanlar incelendiğinde merkezi sistemle girenlerin depresyon puanları arasındaki fark anlamlıdır. Bölümde istemeyerek okuduklarını söyleyen bireylerin depresyon puanları daha yüksektir. İstemeyerek bir şey yapma bireyi depresyona itmektedir. Özel yetenek sınavı ile girenlerde ise bölümde isteyerek okuma yönünden depresyon puanları arasında fark yoktur. Bunun nedeni ise o bölümde okumak için kendilerinin başvurusu sonucunda özel yetenek sınavı ile yetenekleri doğrultusunda yerleştirilmelerinden kaynaklanmaktadır.

Her iki grupta da sosyal aktiviteye katılma depresyon puanını etkilemektedir. Sosyal aktiviteye katılmayanların depresyon puanı daha yüksektir. Belirli bir aktiviteye katılmak bireyleri psikolojik olarak olumlu yönde etkilemektedir.

Ruhsal rahatsızlıkta doktora gitme durumuna göre her iki grupta depresyon puanları farklılık göstermektedir. Her iki grupta doktora gidenlerin depresyon puanları daha düşüktür.

Uğraşılan aktiviteler yönünden depresyon puanları arasında fark bulunmamıştır. Fakat uğraşılan aktivite sayısı arttığında depresyon puanı azalmaktadır.

Araştırma sonucunda Cumhuriyet Üniversitesinde depresyon puanı ortalaması 12.55 depresyon prevalansı ise % 25.4' tür. Bu oranlarda göz ardı edilemeyecek derecede yüksektir. Danışmanlık hizmeti ve psikiyatrik destek verilmediği sürece bu bireyler sonuçta depresyon düzeyi yüksek olanlar grubunda yer alacaktır. Bireyler psikolojik destek aldıklarında depresyondan uzaklaşmaktadırlar. Bu nedenle öğrencilere mediko-sosyal merkezlerce danışmanlık hizmetleri verilerek bilgilendirilmeli ve uzman desteği almaları sağlanabilmelidir.

Kaynaklar

Alexopoulos G.S., Meyers B.S., Young R.C. (1997). Clinically defined vaskular depression. American Journal of Psychiatry, (154),p:562- 565.

Aydın G., Demir A. (1989). ODTÜ Öğrencilerinde Depresif Belirtilerin Yaygınlığı. İnsan Bilimleri Dergisi, (8/1), 27-40.

Bakır B., Yılmaz R., Yavaş, I. (1997). Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Sorun Alanları ve Sosyo-Demografik Özelliklerle Depresif Belirtilerin Karşılaştırılması. İstanbul,

- Bayhan,V. (2003). Genç Kimliği; Üniversite Gençliğinin Sosyolojik profili; İnönü Üniversitesi Yayınları; Malatya s. 27-41.
- Beck AT, Ward CH, Mendelson M, Mock J, Erbaugh J. (1961). An inventory for measuring depression. Archives of General Psychiatry; 4: 53-63.
- Bumberry, W., Oliver, J. M., & McClure, J. N. (1978). Validation of the Beck Depression Inventory in a university population using psychiatric estimate as the criterion. Journal of Consulting and Clinical Psychology, 46(1), 150.
- Öztürkçügil-Çorapcıoğlu A. (1999). Bir Mediko-Sosyal Merkeze Genel Sağlık Sorunları İle Başvuran Öğrencilerden Psikiyatrik Tanı Alanlarda Bazı Sosyodemografik Özellikler, Türk Psikiyatri Dergisi; 10(2);115–22.
- Çuhadaroğlu, F. (1989.) Üniversite Gençlerinde Kimlik Bocalamaları: Üniversite Gençliğinde Uyum Sorunları Sempozyumu Bilimsel Çalışmaları, B.Ü Psikolojik Danışma Ve Araştırma Merkezi22–24 Kasım, Ankara,
- Dion K.L., Goirdano C. (1990). Ethnicity And Sex As Correlates Of Depression Symptoms İn A Canadian Üniversty Sample, The İnternational Journal Of Social Psychiatry,;(36-1),
- Doğan O. (1989). Yüksek Öğretimde Rehberlik Ve Psikolojik Danışma Merkezinin Gerekliliğine İlişkin Görüşler . Yüksek Öğretimde Rehberlik ve Psikolojik Danışma Toplantısı, 20–28 Mayıs 1987, A.Ü Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Ankara,
- Doğan, O. Doğan, S. Çorapcıoğlu, A. (1994). Üniversite Öğrencilerinde Depresyon Yaygınlığı ve Bazı Değişkenlerle İlişkisi;C.Ü Tıp Fakültesi Dergisi., 16(2); s. 148-151.
- Evans S.W. (1999). Mental Health Services in Schools; Utilization Effectiveness and Consent , Clin Psychology Rev.,19(2), s. 165-178.
- Güney M. (1985). Üniversite Öğrencileri Arasında Depresyon Ve Problem Alanlarının Akademik Başarı İle İlişkileri. Ankara Üniversitesi Rektörlüğü Yayınları, No: 92,
- Hamburg, B.A, Wortman, R.N. (1989). Adolescent Development and Psycopathology, Psychiatry/2 in Michels (ed). j.b Lippincott Company, Philadelpia, 1–14.
- Hisli N. (1989). Beck Depresyon Envanterinin Üniversite Öğrencileri İçin Geçerliliği, Güvenirliliği. Psikoloji Dergisi. cilt 7, sayı 23, s. 3–13.
- Johnson W.R, Ellison A.R, Heikinen A.C.,(1989) Psycology Symptom of Counseling Center Clients; Journal of Conselling Psychology, Sayı 36(1), s. 110–114.

- Miller W.R.,SeligmanM.E.P., (1973). Depression and the perception of reinforcement.Journal of Abnormal Psychology. 62-73
- Oliver J.M.,Paul J.C. (1995). Self- Esteem And Self Efficacy; Perceived Parenting And Family Climate And Depression İn Üniversty Students, Journal Of Clinic Psychology;(51-4), 467-481.
- Öztürk M.O. (2001). Ruh Sağlığı ve Bozuklukları 8. Basım, Ankara, Feryal Matbaası. Özkürkçügil Çorapçıoğlu, A. (1999). Bir mediko-sosyal merkeze genel sağlık sorunları ile başvuran öğrencilerden psikiyatrik tanı alanlarda bazı sosyodemografik özellikler. Türk Psikiyatri Dergisi, 10(2), 115-122.
- Sartorius N., Üstün T.B.,Silva JAC. Ve ark. (1993). An İnternational Study of Psychological Problems in Primary Care. Arch Gen Psychatry . 50, s.819-824.
- Sherer M. (1978). Depression And Suicidal İdeation İn College Students. Psychological Reports, 57, s. 1061-1062.
- Surtees P.G, Phaorah P.D.P, Wainvright N.W.J., (1998). A Follow up Study of New Users of a University Counselling Service, Br. J. Guid. Counc, 26(2),s. 255-272.
- Tashakkori A., Barefoot J., Mehryar H.A. (1989). What Does The Beck Depression Inventory Measure İn College Students: Evidence From A Non- Western Culture Journal of Clinacal Psychology, (45-4), 595-602.
- Tegin B. (1980). Depresyonda Bilişsel Bozukluklar: Beck modeline göre bir inceleme. Doktora tezi, Ankara, Hacettepe Üniversitesi.
- Wayne, C.D.(1994). Geriatatric Depression Brain İmaging Correlates and Pharmacologic Consideration. Journal of Clinical Psychiatry, (55-9), p: 71-81.

*Ordu Üniversitesi,
Beden Eğitimi ve Spor YO,
Cumhuriyet Yerleşkesi,
Altınordu/Ordu, TÜRKİYE.*